

18.5.2021

Eduskunnan sivistysvaliokunta 18.5.2021

Asia: VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025

- *Miten selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta (VNS 3/2021 vp) huomioidaan koulutuspoliittisen selonteon (VNS 1/2021 vp) tavoitteet ja toimenpiteet?*
- *Korona-aikana syntyneet ongelmat koulutuksellisen tasa-arvon näkökulmasta; osaamisvajeen korjaaminen ja hyvinvoinnin moniammatillinen tukeminen jo varhaiskasvatuksesta alkaen*
- *Veikkauksen tuotoilla rahoitettavat kohteet.*

Koulutuspoliittisen selonteon mukaisesti Opintokeskukset ry pitää tärkeänä vapaan sivistystyön rahoituksen ennakoitavuutta. Lisäksi keskeisenä pidetään rahoituksen riittävää tasoa.

Aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan elvyttäminen koulutuksella nousee erityisen tärkeäksi pandemia-ajasta toivuttaessa. Covid19-pandemian aiheuttaman poikkeusolojen ja siitä seuranneen lähikoulutuksen keskeytymisen vuoksi **poikkeusvuosien 2020-2021 poikkeuksellisten suoritteiden ja kustannuspohjan jättäminen huomiotta ja korvaaminen edeltävien vuosien suorite- ja kustannuspohjalla rahoituksen perustana luo vakautta ja ennakoitavuutta** opintokeskusten koulutustoiminnan rahoitukseen vuosille 2022-2023.

Vapaan sivistystyön koulutuksena opintokeskusten koulutustoiminta edustaa matalan kynnyksen koulutusta, joka vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa, kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä, osallisuutta ja yhteiskunnan eheyttä. Vapaehtoisten koulutuksella on merkittävä vaikutus toiminnan laatuun, vapaaehtoisten motivaatioon ja toiminnan vaikuttavuuteen yhteiskunnassa.

Opintokeskusten yhdessä järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa järjestämällä vapaan sivistystyön koulutuksella tavoitetaan myös mm. vamman tai sairauden vuoksi osatyökykyisiä, maahanmuuttajia, ikäihmisiä ja heikot perustaidot omaavia. Opintokeskusten vapaan sivistystyön koulutuksella on koulutuspoliittisen selonteon mukaisia vaikutuksia jatkuvaan oppimiseen ja heijastusta hyvinvointia edistäviin tavoitteisiin.

Opintokeskukset ry pitääkin tärkeänä ja oikean suuntaisena selonteon mukaista lisäystä vapaassa sivistystyössä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen 5 milj. euroa vuosittain.

Lisäksi pidämme tärkeänä (kuntatalouteen vaikuttavana toimenpide) kohdentaa *jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä perhevapailta olevien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen parantamiseen kohdennettavaa 2 milj. euroa v. 2022 ja 12 milj. euroa vuosina 2023—2024 vapaan sivistystyön koulutuksen kautta.*

Jatkuvan oppimisen uudistuksen pysyvä rahoitus jää selonteossa avoimeksi. Opintokeskukset ry pitää tärkeänä, että mittavalle uudistukselle on osoitettavissa **kestävä rahoituspohja**.

Veikkaus Oy:n tuottojen vähenemisen vaikutukset järjestöjen koulutustoimintaan ja vapaaehtoisten koulutukseen.

Valtion saamien sekalaisten tulojen kehitystä heikentää rahapelitoimintaan liittyvien tuloutusten aleneminen Veikkaus Oy:n markkinaosuuden pienenemisen ja pelihaittojen torjumiseen liittyvien toimenpiteiden seurauksena. Tarkastelujakson lopulla rahapelitoiminnasta saatava tulo jää n. 300 milj. euroa pienemmäksi verrattuna aiemmin vallinneeseen tasoon. (s. 43)

Opintokeskukset ry pitää huolestuttavana Veikkauksen tuottojen vähenemisen mahdollisia vaikutuksia etenkin sosiaali- ja terveysalan sekä nuorisoalan järjestöjen koulutustoimintaan. Opintokeskukset toimivat järjestöjen oppilaitoksina ja opintokeskusten jäsenistössä on lukuisia Veikkauksen voittovaroista tuettavia järjestöjä mm. nuorisoalan järjestöjä (OKM:n rahoitus) ja sosiaali- ja terveysalan järjestöjä (STEA-rahoitus).

Vapaan sivistystyön rahoitus kattaa järjestöjen kanssa yhteistyössä järjestettävästä koulutuksesta vain osan, maksimissaan 50-60% välittömistä koulutuksen kustannuksista. Tyypillisesti järjestöjen muu rahoitusosuus on huomattavan paljon suurempi noin 60-70% koulutuksen välittömistä kustannuksista. Lisäksi koulutustoiminnan suunnittelu ja kehittäminen järjestössä rahoitetaan järjestöjen muulla rahoituksella, osin veikkausvoittovarojen mahdollistamana.

Mahdolliset leikkaukset järjestöjen rahoituksessa johtavat näin leikkauksiin myös vapaaehtoisten kouluttamisessa ja muussa järjestöjen kanssa tuotettavassa vapaan sivistystyön koulutuksessa. Opintokeskukset ry pitää tärkeänä, että selonteossa otetaan huomioon veikkausvoittovarojen vähenemisen kompensatio. Järjestöjen koulutustoiminnan rahoituksen kompensatiota voidaan toteuttaa myös vahvistamalla opintokeskusten vapaan sivistystyön rahoitusta.

Opintokeskukset ry

hallituksen puolesta

Marita Salo, puheenjohtaja